

Alus: Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1
„Põhikooli riiklik õppekava“
(Vabariigi Valitsuse 23.03.2023 määruse nr 18 sõnastuses)

Väärtusõpetus

Valdkond	Sotsiaallained
Kursuse nimetus	Väärtusõpetus
Lõimumine	Väärtusõpetus lõimub riikliku õppekava üldpädevustega, sh väärtuspädevus, suhtluspädevus, õpipädevus, sotsiaalne ja kodanikupädevus ning ettevõtlikkuspädevus. Lisaks lõimub see ka kõikide ainevaldkondadega.
Õppe kavandamine ja korraldamine	Õppetegevuse kavandamisel ja korraldamisel • juhendatakse riiklikus ja kooli õppekavas sätestatud alusväärtustest, üldpädevustest, ainevaldkonna eesmärkidest, õppesisust ning taotletavatest õpitulemustest, pöörates tähelepanu ainetevahelisele lõimingule ja läbivatele teemadele; • pööratakse tähelepanu õpilaste suhtlus-, enesemääratlus-, sotsiaalse ja kodaniku- ning kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamisele; • luuakse võimalusi nii iseseisvaks kui ka koostöiseks õppimiseks, et arendada õpilaste aktiivsust, iseseisvust, loovust, ettevõtlikkust, kriitilist mõtlemist ja meeskonnatööoskusi; • kasutatakse nüüdisaegseid digilahendusi, mitmekesiseid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid; • lähtutakse Kadrina Keskkooli põhiväärtustest: loovusest, hoolivusest, õppimistahtest ja ettevõtlikkusest; • rakendatakse õppijakeskseid ja kaasavaid õppemeetodeid, sealhulgas rollimänge, paaris- ja rühmatööd, projektõpet ning digitaalseid õpimänge; • kaasatakse õpilasi võimaluse korral õppesisu, tegevuste ja tööviiside valikusse, arvestades nende varasemaid teadmisi, oskusi, huvisid ning individuaalseid õpivajadusi.
Õppe- ja kasvatuseesmärgid	Õpilane • oskab kiusamist märgata ja ära tunda ning teab, kuidas sellises olukorras turvaliselt tegutseda; • mõistab grupi ja kõrvalseisjate mõju kiusamise tekkimisele, püsimisele ning lõpetamisele; • suhtub kiusamist kogenud kaaslastesse hoolivalt ja empaatiliselt ning oskab pakkuda neile sobivaid ja turvalisi toetusviise; • julgeb väljendada kiusamise suhtes taunivat hoiakut, ei toeta oma käitumisega kiusajat ning astub võimaluse korral kiusatava kaitseks välja; • arendab sotsiaal-emotsionaalseid oskusi, sealhulgas eneseteadlikkust, enesejuhtimist, empaatiat, suhtlemist ja vastutustundlikku otsustamist; • panustab hoolivate, austavate ja turvaliste suhete kujundamisse ning positiivse klassikeskkonna loomisse.

Õpitulemused	Õpilane - tunneb KiVa reegleid 1–8 ning oskab neid igapäevastes olukordades rakendada; - osaleb KiVa mängudes ja tegevustes; - arutleb aktiivselt austuse, koostöö, kiusamise ja varjatud kiusamise teemadel; - osaleb klassi ühiste reeglite ja kokkulepete koostamises ning järgib neid; - mõistab, et kiusamine on korduv tegevus, mis paneb teise inimese end halvasti tundma; - teab, et kiusamine on alati lubamatu ning keegi ei ole seda ära teeninud; - tunneb ära kiusamise erinevad vormid, sealhulgas varjatud kiusamise ja küberkiusamise; - oskab märgata rühmas esinevaid probleeme ja kiusamisolukordi; - tunneb kiusamisolukorra erinevaid rolle ning mõistab kõrvalseisjate mõju; - teab kiusamise võimalikke tagajärgi; - oskab valida turvalisi viise kiusatava toetamiseks ja abi saamiseks; - teab, kuidas internetis turvaliselt käituda ja end küberkiusamise eest kaitsta; - analüüsib ja jälgib oma käitumist ning mõistab selle mõju teistele; - väärtustab koostööd ning oskab teistega ühise eesmärgi nimel tegutseda; - suhtub klassikaaslastesse hoolivalt, lugupidavalt ja vastutustundlikult; - tunneb mänguliste tegevuste kaudu huvi erinevate teemade ja koostöövormide vastu; - väärtustab säästlikku ja vastutustundlikku eluviisi.
Õppesisu	Väärtusõpetuse aine kestab 35 tundi õppeaastas. Õpe põhineb KiVa kiusamisenetusprogrammil ning selle eesmärk on kiusamise ennetamine, õpilaste sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arendamine ja turvalise klassikeskkonna kujundamine. Õpilased õpivad ära tundma kiusamise erinevaid vorme, mõistma grupi ja kõrvalseisjate rolli ning turvaliselt sekkuma ja abi otsima. Käsitletakse austust, koostööd, grupisuhteid, kiusamise tagajärgi, küberkiusamist ja kiusatava toetamise võimalusi. Õpe on lapse- ja kogemuskeskne ning seotud igapäevaeluga. Tundides kasutatakse arutelusid, rühmatööd, rollimänge, lühifilme ja praktilisi harjutusi. Kursuse jooksul sõnastab klass ühised kiusamisvastased reeglid, millest koostatakse KiVa leping.
Õppekeskkond	Õpe toimub turvalises ja toetavas klassiruumis, kus mööblit saab arutelude, rühmatööde, rollimängude ja praktiliste tegevuste jaoks ümber paigutada. Õppetöös kasutatakse internetiühendust, audiovisuaalseid

	materjale ning vajaduse korral tahvel- ja sülearvuteid. Õppekeskkond võimaldab nii individuaalset kui ka koostöist õppimist.
Hindamine	Hindamine on mitmeeristav ja suunatud õpilaste arengu toetamisele. Tagasisidet antakse igale tööle, selgitades, kas ülesanne vastas ootustele ja millised olid võimalikud puudused. Suur rõhk on enesehindamisel ja kaaslaste tagasisidestamisel, et edendada analüüsioskusi ja vastutuse võtmist õppeprotsessis. Hinnangud: Hinne “A” – 100–50% ulatuses vastavus ülesandele. Hinne “MA” – 49–0% ulatuses vastavus ülesandele.
Õppematerjalid	• KiVa õpetaja käsiraamat, 2. moodul (C.Salmivalli, V. Pöyhönen, A. Kaukiainen) • KiVa siseveeb www.kivaprogram.net • Õppemäng „Väärtuste avastajad”

Õppesisu nädalat kaupa

Nädal	Teema	Sisu
1.	Sissejuhatus aine kursusesse	Mis tund on väärtusõpetus? Mida selles tunnis õppima hakkame? Mida tähendavad sõnad väärtuskasvatus ja väärtusõpetus? Millised on minu enda väärtused? Enda “väärtuste ämbliku” koostamine
2.	Lugupidamine on kõigi jaoks	Üksi ja koos teistega Vastastikune austus
3.		Inimestevaheline suhtlus Tunnetekaardid Raamat „Molli“ (K.Kirkopelto) Klassi KiVa lepingu koostamise alustamine Reegelt nr 1. Me kohtleme kõiki austusega.
4.		Kõik väärivad austust Multifilm „Niisama“ (6:30) https://youtu.be/MnbUnW1JT0k?si=qH WdoO1Eq-w1jK0y
5.		Grupp Grupi surve
6.	Grupis	Rollid grupis Kaardi „Minu grupid ja minu rollid selles“ joonistamine
		Grupiga liitumine

		Reegel nr 2. Koos teeme klassist sellise koosluse, millesse kuulumist naudib igaüks.
		Grupis suhtlemine Erinevad grupidünaamika mängud Film „Uues koolis“ https://www.youtube.com/watch?v=q1mWSwC3WcA
8.	Tunne kiusamine ära	Mis on kiusamine? Kiusamissituatsioonide rollimängud Reegel nr 3. Me ei kiusa teisi.
9.		Kiusamine võib avalduda mitmes vormis Mida teha, kui sind kiusatakse? Filmisoovitus „Väike ime”
10.		KiVa arvutimäng I tase
11.		Reegel nr 3. Ma ei kiusa teisi. Multifilm „Kingitus kõige nooremale“ https://youtu.be/iijHbZ-pZtQ?si=waH0zKGxa9PeJSA .
12.	Kiusamine varjatud kujul	Kiusamine varjatud kujul Lühifilmid www.kivaprogram.net
13.		Grupist välja arvamine Segasõnumid Seljataga rääkimine ja kuulujutud
14.		Küberkiusamine Reegel nr 4. Me võitleme varjatud kiusamise vastu. Klassi interneti- ja mobiilikasutuse kaardistamine Raamatusoovitus „Vidusilm” (R. Harrell)
15.	Kiusamise tagajärjed	Kiusamise tagajärjed Kiusamine teeb haiget Lühifilm „Ohver“ www.kivaprogram.net
16.		Klassi heaolu Reegel nr 5. Klass teeb oma reegli.
17.		KiVa arvutimäng II tase
18.	Rühma osalemine kiusamises	Suhtumine kiusamisse ja kaasnev käitumine Rollid kiusamisel Lühifilm „Vahetund“ www.kivaprogram.net Video lavastamine

20.		Miks ei lange suhtumised ja käitumine kokku? Miks keegi teist kiusab? Miks mõned inimesed ühinevad? Rollide jaotus laste vahel Reegel nr 6. Me ei ühine kiusajatega ega kannusta kiusajat. Ohvrile kirja kirjutamine Film „Jätke mind rahule“ https://www.youtube.com/watch?v=dsnTZSHdt2c
21.	Ühine vastuseis kiusamisele	Ohvrile toetuse väljendamine Miks see on keeruline? Lahenduste leidmine Lühifilm „Miks on raske olla ohvri poolel“ www.kivaprogram.net
22.		Kaitsjate omadused Sõbraga koos on lihtsam Kellele rääkida kiusamisest? Raamatusoovitus „Lars LOL” (I. Akerlie)
23.	Mida teha, kui mind kiusatakse?	Kiusamisest kellelegi rääkimine Häbitunne
24.		Kehtestamine Reegel nr 8. Me kõik räägime kiusamisest kellelegi.
25.		KiVa arvutimäng III tase
26.	KiVa kool – teeme koos ära!	Reeglid ja lepingud Kirjutatud ja kirjutamata reeglid
27.		Grupi normid
28.		KiVa leping Lepingu sõlmimine ja allkirjastamine Kuidas tagada, et lepingust kinni peetakse?
29.		KiVa arvutimäng IV tase
30.	Kuidas meil läheb?	Kuidas meie olukord on muutunud? Kiva õpilasküsitlus
31.		KiVa arvutimäng V tase
32.		Õpilasprojekti läbiviimine koolis
33.		Väärtuste mängu mängimine
34.		KiVa orienteerumine
35.		Kokkuvõte

